

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 3.12.2025
Sayı: 594

10/3472

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yerli muz üreticilerinin, iktidarın başta ithal muz politikası olmak üzere yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105. maddesi uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de yıllık yaklaşık 800 bin ton muz üretimi yapılmaktadır. Ülkemizde neredeyse üretim tüketimi karşılayacak noktaya ulaşmıştır. Buna karşılık, iktidar yine de muz ithalatından vaz geçmiyor. Pazarın yüzde 60'ı marketler, yüzde 40'ı tablacı ve semt pazarlarında gerçekleşmektedir. Artan muz üretimiyle, muz sektörü yaklaşık 1 milyon vatandaşımızın geçim kaynağına dönüşmüştür. Dünya da muz tüketimi son 25 yılda 20 kat artmıştır.

Üretimin yaklaşık yüzde 60'ı (Kasım-Ocak aylarında) yapılmaktadır. Üretimin yoğun olduğu dönemlerde bile kontrolsüz bir şekilde muz ithalatı yapılması piyasayı ve üreticileri olumsuz yönde etkilemektedir.

İthalatta uygulanan maktu vergi ve yüzde 7'lik gümrük vergisi, yerli üreticiyi korumakta yetersiz kalmaktadır. Üreticiyi korumak amacıyla yüzde 145.8 oranında olan gümrük vergisi, geçtiğimiz yıllarda alınan ithalat rejimi kararı çerçevesinde muz ithalatında yüzde 7 gümrük vergisi ve 600 dolar (ton başına) spesifik maktu gümrük vergisi olarak uygulanmaktadır.

Bu karar alındığı tarihte muz ithalatı birim fiyatı 400 dolar/ton iken, bugün birim fiyat 900 dolar ton seviyesine yükselmiştir. Bu nedenle yerli üretimin korunması ve devamlılığın sağlanabilmesi açısından uygulamada olan gümrük vergileri şuanda yüzde 70 seviyelerine tekabül etmektedir.

Muzun, ton başına maliyeti artmasına rağmen, maktu gümrük vergisi değişmediği için, ithal muzdan alınan gümrük vergisi maliyete göre daha düşük seviyelerde kalmıştır.

Bu nedenle; üreticilerimiz muz ithalatında uygulanan gümrük vergilerinin geçmişte olduğu gibi yüzde 145.8 seviyesinde uygulanabilmesi için 600 dolar ton olan gümrük vergisinin en az 1.350 dolar/ton seviyesine yükseltilmesini talep etmektedir. Ancak böyle bir artış üreticiye rahat bir nefes aldıracaktır.

Muz ithalatındaki gümrük vergisinin düşürülmesi sonucu maliyeti azalan ithal muz marketler tarafından tercih edilmeye başlanmış ve yerli muz marketler tarafından alınmamaya başlamıştır. Bu durumda marketlerde satılması beklenen yaklaşık 500.000 ton muz da tablacı ve pazarcı piyasasına yönelmek zorunda kalmıştır. Sonuç olarak yerli muzun fiyatı 1 ay içinde serada yüzde 30-35 oranında düşmüş, üreticiler maliyetlerini bile karşılayamaz hale gelmiştir.

Muz ithalatı kararının, Bakanlık tarafından diğer birçok tarım ürününde olduğu gibi Ziraat Odaları ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Muz Üretici Birlikleri, Muz üretici kooperatifleri ve Muz Üretici Derneklerine sorulmadan, görüşleri alınmadan ve üreticilere danışılmadan alınması doğru bir yaklaşım değildir.

Bu tek taraflı alınan kararlar yerli muzu ithal muz karşısında tamamen korumasız hale getirmektedir. Yerli muzda koruma güçlendirilmelidir. Maktu gümrük vergisi ton başına en az 1.350 dolara çıkarılmalı ve Mersin Limanı "Muz İhtisas Gümrüğü" yapılmalıdır.

Yerli muz üreticilerimizin üretimi artırması ve emeklerinin karşılığını alabilmesi için İthalat kısıtlanmalı, üretimin yoğun olduğu aylarda ithalatın önü tamamen kapatılmalıdır.

Yerli muz, ithal muz karşısında önemli bir pazar sorunu yaşamaktadır. Yerli muz yerine ithal muz satmayı tercih eden zincir marketlere yönelikte mutlaka düzeleme yapılmalıdır. Böylece zincir marketlere, ithal muz yanında yerli muz satma zorunluluğu getirilmelidir.

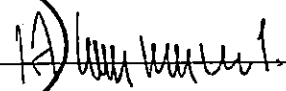
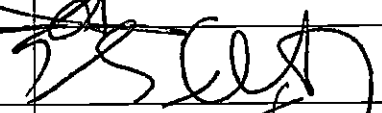
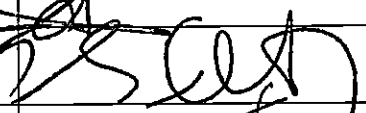
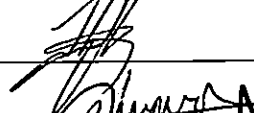
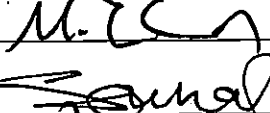
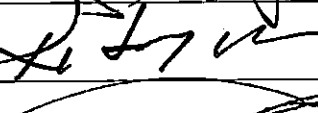
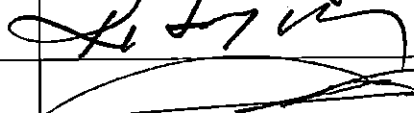
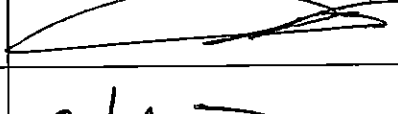
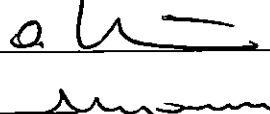
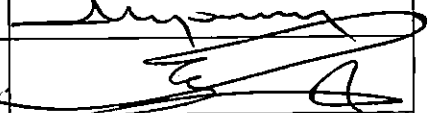
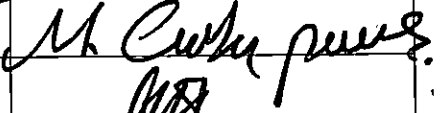
İthalat vergisinin bir kısmı Ar-Ge'ye ayrılmalı, Anamur'a Muz Eğitim ve Araştırma Enstitüsü kurulmalı ve İlçe Tarım Müdürlükleri bünyesinde Muz Büroları açılmalıdır. Ayrıca Üretici Birliklerine ticari faaliyet izni verilmeli ve Türkiye Muz Üreticileri Üst Birliği kurulmalıdır.

Muz üreticileri, tarımsal kredi konusunda da büyük sorunlar yaşamaktadır. Muz üretimi için yeni sera yapımına verilen sübvansiyonlu kredinin yanı sıra modernizasyon kredisi de kaldırılmıştır. Bu durum karşısında üreticilerimiz eskiyen naylonunu ve demirini bile değiştiremez hale gelmiştir. Bu sebeple Ziraat Bankasının eskiden vermiş olduğu modernizasyon kredisi tekrar aktif hale getirilmeli ve bu konuda üreticilere destek sağlanmalıdır.

Muz üretiminde Anamur, Bozyazı, Gazipaşa ve Alanya ilçelerimiz ivedilikle havza kapsamına alınmalı havza kapsamına alınan bölgede muz üreticilerine ekstra destekler verilerek işletme kredisi, modernizasyon kredisi ve bakım kredisi revize edilip sürdürülebilir muz üretimi hayata geçirilmelidir. 2023 yılında 930 bin tonu aşan muz üretimi 2024 yılında 870 bin tona düşmüştür. Şayet yukarda bahsettiğimiz talepler dikkate alınmaz ve gerekli radikal tedbirler alınmaz ise 2025 yılında 750 bin tona düşeceği tahmin edilmektedir. Üretimde yaşanan bu düşüş ülke ekonomisi açısından da büyük kayıplara yol açacaktır.

Bu nedenle, yerli muz üreticilerinin, iktidarın başta ithal muz politikası olmak üzere yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğünün 104 ve 105. maddesi uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ahmet Esref Fakıbbaba	Ankara	
İsmail Torkkan	Kocaeli	
Erhan USTA	Samsun	
Yüksel Arslan	Ankara	
A. Setik GİR KIN	Hatay	
Hesari Tolctay	Bursa	
Muhammet Mustafa Çurukan	Gaziantep	
Yasin ÖZDEMİR	Denizli	
Yavuz Aydın	Trabzon	
Ersin Bayar	İstanbul	
Metin Ergun	Muğla	
Penol Sener	Manisa	
Ridvan LİZ.	QANAKKALE	
Selcan TAECİ	TEKİRDAĞ	
AYYIĞE TÜRKER TAŞ	ADANA	
Hüsmen KIRKPINAR	İZMİR	
Sekirülce Türkdoğan	Bursa	
M. Cihan pınar	İST	
Turan Yıldırım	Aksaray	